

تاثیر بذر آسیاب شده سیاه‌دانه بر پروفایل لیپیدی سرم، وزن بدن و دریافت غذایی خرگوش‌های هیپرلیپیدمیک

وحیده ابراهیم‌زاده عطاری^۱، دکتر بهرام پورقاسم گرگری^۲، دکتر مریم رفرف^۳، دکتر ابوالفضل قربانی^۴، دکتر هادی طیبی^۴
نویسنده مسئول: تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده بهداشت و تغذیه، گروه تغذیه و بیوشیمی، مرکز تحقیقات تغذیه bahrampg@yahoo.com

دریافت: ۸۸/۵/۱۵ پذیرش: ۸۸/۹/۱۶

چکیده

زمینه و هدف: سیاه‌دانه یکی از گیاهان دارویی است که به‌طور سنتی در درمان بسیاری از بیماری‌ها از جمله هیپرکلسترولمی مورد استفاده قرار گرفته است. از این روی، این مطالعه با هدف بررسی اثر دریافت غذایی بذر آسیاب شده سیاه‌دانه بر پروفایل لیپیدی سرم، وزن بدن و دریافت غذایی خرگوش‌های هیپرلیپیدمیک صورت گرفت.

روش بررسی: ۲۴ سر خرگوش نیوزلندی نر پس از ۲ هفته دوره تطابق (پایه)، به مدت یک ماه تحت رژیم هیپرکلسترولمیک شامل ۰/۵ درصد کلسترول قرار گرفتند. سپس حیوانات به‌طور تصادفی به دو گروه کنترل هیپرلیپیدمیک و سیاه‌دانه تقسیم شدند و به ترتیب تحت رژیم غذایی پایه، ۰/۵ درصد کلسترول و رژیم پایه، ۰/۵ درصد کلسترول و ۷/۵ گرم به ازای هر کیلو وزن بدن در روز بذر آسیاب شده سیاه‌دانه به مدت دو ماه قرار گرفتند. هر دو رژیم ایزوکالریک و ایزونیتروژنیک بودند. اندازه‌گیری وزن و خون‌گیری ناشتا در ۴ مرحله، شامل ابتدای مطالعه، پس از ایجاد هیپرلیپیدمی، انتهای ماه اول و دوم مداخله صورت گرفت و سطح سرمی پروفایل لیپیدی تعیین شد. همچنین میزان دریافت غذا به‌طور روزانه و از طریق تفاضل مقدار غذای داده شده از باقیمانده اندازه‌گیری شد.

یافته‌ها: سطح سرمی کلسترول تام، $LDL-C$ ، تری‌گلیسرید، نسبت $LDL-C/HDL-C$ و $TC/HDL-C$ گروه سیاه‌دانه در انتهای مطالعه به‌طور معنی‌داری نسبت به گروه کنترل کمتر بود ($P < 0/05$). اما تفاوت معنی‌داری در وزن بدن و دریافت غذا بین دو گروه مشاهده نشد ($P > 0/05$).
نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های به‌دست آمده در این پژوهش، دریافت غذایی بذر سیاه‌دانه سطح لیپیدهای سرم خرگوش‌های هیپرلیپیدمیک را به‌طور مطلوب کاهش داد. از این رو سیاه‌دانه ممکن است به عنوان یک روش درمانی مؤثر برای هیپرلیپیدمی مطرح باشد.

واژگان کلیدی: هیپرلیپیدمی، سیاه‌دانه، پروفایل لیپیدی، وزن بدن

مقدمه

که در کشورهای جهان به نام‌های مختلفی از جمله شونیز، حبه البرکه، Black Seed و Black Cumin معروف

سیاه‌دانه گیاهی است یک ساله با نام علمی *Nigella Sativa Linn* و از خانواده *Ranunculaceae*.

۲- دکترای علوم تغذیه، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز تحقیقات تغذیه
۴- دکترای علوم تغذیه، استادیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۱- کارشناس ارشد علوم تغذیه، مربی دانشگاه علوم پزشکی تبریز
۳- دکترای اصلاح و ژنتیک، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر